

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА:

**КОМИСИЯ ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
КОМИСИЯ ПО ВЪПРОСИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
КОМИСИЯ ПО ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА**

**ДО Г-Н КРЪСТЮ КРЪСТЕВ
МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Относно: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права, № 49-302-01-21, внесен от МС в НС на 13.04.2023г

**СТАНОВИЩЕ
от Асоциацията на професионалните фотографи**

Уважаеми дами и господа народни представители,

Уважаеми г-н Министър,

Асоциацията на професионалните фотографи (АПФ) е неправителствена организация в обществена полза, с фокус върху обединението, защитата и опазването на авторските и трудови права на професионалните фотографи в България. Членовете на АПФ са специалисти, разполагащи с необходимите технически знания и умения, за да извършват качествени фотографски услуги срещу достойно заплащане на положения труд.

АПФ има успешен опит в законодателната работа по ЗЗЛД през 2018-2019г. като участник в работната група на парламентарната комисия по сигурността, която подготвяше промяната на този закон за синхронизирането му с европейските изисквания на GDPR.

След като нашия екип се запозна с проекта за изменение и допълнение на ЗАПСП, бихме искали да направим следните предложения, касаещи сферата на фотографията:

1. Фотографските произведения като обект на авторското право се характеризират с редица специфики, в това число липса на обичаен, широко възприет подход за обозначаване на тяхното авторство, както и недостатъчни технически възможности за защита, поради което считаме, че спрямо тях са неприложими редица правила, предвидени общо за защитените произведения по смисъла на ЗАПСП.

1.1. Във връзка с гореизложеното предлагаме в закона да бъде предвидено задължение за посочване на автора под всяка публикация на фотографско произведение, без значение основанието, на което се извършва публикацията.

1.2. Този подход следва да се възприеме и по отношение на текстовете на § 11. ЗИД ЗАПСП, 26е ЗАПСП и чл. 26к ЗАПСП, чийто обхват следва да изключва всички форми на

фотографски произведения. В допълнение, следва да се предвиди, че текстът на чл. 26е, 2б, т. 3, т. 5 и т. 6 също не се прилага за фотографски произведения, доколкото това би довело до неконтролируемо използване на обекти на авторското право.

1.3. В допълнение, считаме, че уточнението „освен ако това е невъзможно“, което е широко възприето в чл. 24 ЗАПСП (и в други текстове на закона, напр. § 11. ЗИД ЗАПСП_чл.26з, чл. 26и и др.) по отношение на задължението за посочване на автора при свободно използване на произведения, също не би следвало да се прилага по отношение на фотографските произведения. Предвидената редакция на практика създава правна несигурност, като предоставя възможност на ползвателите да се позовават на тази редакция необосновано.

1.4. В случай, че бъде възприет горепосочения подход, считаме, че следва да се предвиди глоба или имуществена санкция в случай на нарушение на задължението на ползвателите за използване на фотографски произведения без посочване на автора.

2. При изготвяне на разпоредбите на ЗАПСП считаме, че е необходимо да бъдат съобразени мащабите на националния пазар на услуги. В тази връзка предлагаме прецизиране на текста, предвиден в § 7 от ЗИД ЗАПСП, чл. 22б, ал. 8 от Закона за авторските права и сродните им права, тъй като посочения брой посетители е силно завишен спрямо реалното достъпване на сайтове на територията на страната. Статистиката сочи, че средният месечен брой на отделните посетители при средностатистическия доставчик на услуги, опериращ на българския пазар е максимум около 10 хил. души за една календарна година. Задаването на критерий, рефериращ към значително по-голям брой посетители, би довело до невъзможност да се приложи разпоредбата чл. 22б, ал.8.

3. Във връзка с възникнали спорове и при невъзможност същите да се разрешат чрез договорености и медиация, считаме, че би ефективно да бъде достъпна и допълнителна възможност за контрол на отношенията между носителят на авторско право и ползвателя. В този смисъл предлагаме да се добави възможност за страните в § 7. ЗИД ЗАПСП, чл. 22б. (14) да пренесат спора пред Министерство на културата, което да може да се произнесе относно основателността на искането за преустановяване достъпа до съответното съдържание, респективно да наложи принудителни административни мерки.

4. С оглед характера и спецификите на използването за авторски произведения за целите на карикатурата или пародията, както и за целите на подражаване на характера или стила на друго произведение, считаме, че за да се осигури баланс на правата между автор и ползвател, е от изключително значение да се направи ясно разграничение между използване с търговски и с нетърговски характер. В този смисъл считаме, че към новосъздадената разпоредба на § 8. ЗИД ЗАПСП, чл. 24, ал. 1, т.2а на да се добави уточнението, че правилото се отнася до случаите, в които използването няма търговски характер.

5. Обръщаме внимание, че в Раздел III. Особени разпоредби за някои видове използване по цифров път на произведения и други обекти на закрила, се среща термина „правомерен достъп“. Считаме същият за неточен и намираме, че използването му би създавало редица възможности за евентуални нарушения на Закона за авторското право и сродните му права. Поради гореизложеното, предлагаме горепосоченият термин да се замени с „права“.

6. Предлагаме да се преосмисли посочения в текста на § 11. ЗИД ЗАПСП, чл. 26к, ал. 2 срок от 72 часа. Същият е изключително кратък с оглед техническите и административните изисквания за надлежно изпълнение на посоченото задължение и следва да бъде удължен като се предвиди минимум 7дневен срок.

7. Считаме, че е от изключителна важност да се обърне внимание на прецизирането на разпоредбата на чл. 90е от проектозакона. Същата следва да се допълни относно предвидения механизъм на разпределение на приходите от използване на публикация от доставчиците на услуги на информационното общество, при липса на уговорка за разпределяне между автора и издателя на публикацията. Необходимо е да се предложи практически приложим вариант, който да може да се реализира в действителност от носителите на авторско право, които нямат достъп и трудно биха могли да извършват проверка в счетоводството на издателя относно установяване на размера на приходите без оказване на необходимото съдействие от него страна, както и не биха могли да анализират самостоятелно наличната счетоводна информация.

8. Предлагаме да отпадне разпоредбата на пар. 78, ал. 7 от Проектозакона, тъй като текстът на същата е включен в сега действащия ЗАПСП. В чл. 37 от ЗАПСП е изрично и изчерпателно уреден въпросът относно срока на използване, който е 10 години, дори когато договорът е сключен за по-дълъг срок.

9. Не на последно място, настояваме да се прецизира широкообхватността на разпоредбата на ал. 16 към новия чл. 22б, предвиждаща изключения за доставчици на онлайн услуги, спрямо които не се прилага действието на чл. 22б за получаване на разрешение за споделяне на съдържание. Тук именно попадат онлайн енциклопедиите с нетърговска цел, образователните и научни хранилища с нетърговска цел, платформи за разработване и споделяне на софтуер с отворен код, НПО и т.н. Препоръчително е да се предвиди ограничаване на безплатното и улеснено ползване на произведения и от предвидените в чл. 22б, ал. 16 лица. Така предложения текст на разпоредбата на ал. 16 би довел до неконтролируемо използване на произведенията без съгласието на автора. (Нетърговската цел означава, че авторите са си осигурили финансиране за нетърговска цел, но това не означава, че могат да използват безплатно фотографии или други авторски творби, без знанието и съгласието на създателите им).

Асоциацията на професионалните фотографи заявява, че има готовност да помогне с детайлни предложения, които да прецизират ЗАПСП от гледна точка на фотографската професия.

13.09.2023г

Лилия Йотова

Председател /Асоциация на професионалните фотографи

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА:

КОМИСИЯ ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
КОМИСИЯ ПО ВЪПРОСИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
КОМИСИЯ ПО ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Относно: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права, № 49-302-01-21, внесен от МС в НС на 13.04.2023г

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

от Асоциацията на професионалните фотографи

Уважаеми дами и господа народни представители,

В допълнение към Становище на Асоциация на професионалните фотографи, изпратено по електронен път на 13.09.2023г, във връзка със Закона за изменение и допълнение на ЗАПСП № 49-302-01-21, внесен от МС в НС на 13.04.2023 г., прилагаме конкретни текстове, кореспондиращи на нашето предложение, които да бъдат включени в Законопроекта.

Посочените текстове са към следните членове, параграфи и алинеи от ЗИД на ЗАПСП:

§ 7 от ЗИД ЗАПСП, чл. 226., ал. 8 ЗАПСП

Когато средният месечен брой на отделните посетители на доставчик на услуги по ал. 7 надвишава 10 000 посетители, изчислени въз основа на предходната календарна година, а когато услугите са предоставени за по-кратък период от една календарна година – 1000 посетители за последните 2 месеца, за да се освободи от отговорност, той трябва да докаже и че е положил всички възможни усилия за предотвратяване на бъдещо качване на произведенията, за които са постъпили уведомления, и носителите на права са предоставили съответна и необходима информация.

§ 7. ЗИД ЗАПСП, чл. 226. (14) ЗАПСП

Когато не се постигне споразумение по реда на ал. 11, страните могат:

1. да разрешат спора чрез медиация съгласно чл. 94ю и 94я;
2. да отнесат спора до Министерство на културата, което разглежда спора в тридневен срок. Министерство на културата потвърждава отказа или задължава доставчика на услугата да

премахне съдържанието като налага принудителни административни мерки. Актът за налагане на принудителните административни мерки има предварително действие.

§ 8. ЗИД ЗАПСП, чл. 24, ал. 1, 2а ЗАПСП

Използването за целите на карикатурата или пародията, както и за целите на подражаване на характера или стила на друго произведение, освен ако използването има търговски характер.

чл. 24. (3) ЗАПСП

Разпоредбите на чл. 24, т.3, т. 5 и т. 6 не се прилагат за фотографски произведения.

§ 3. чл. 18 (5) ЗАПСП

Използването на фотографски произведения се извършва при задължително посочване на автора от ползвателя.

§ 11. ЗИД ЗАПСП, чл. 26е. (1) ЗАПСП

Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение при автоматизиран анализ на текст и информация по реда на този член е допустимо използването на произведения и други обекти на закрила от лице, с изключение на фотографски изображения, което разполага с права за тяхното използване.

§ 11. ЗИД ЗАПСП, чл. 26е. (5) ЗАПСП

Използването на фотографските произведения по ал. 1 и следващите по чл. 26е е допустимо само за целите на търсенето в интернет пространството.

§ 11. ЗИД ЗАПСП, чл. 26ж. (1) ЗАПСП

Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение при автоматизиран анализ на текст и информация по реда на този член е допустимо използване на произведения и други обекти на закрила от лице, което разполага с права за тяхното използване, за провеждането на научни изследвания.

§ 11. ЗИД ЗАПСП Чл. 26з. (1), т. 2. при посочване на източника и името на правоносителя.

§ 11. ЗИД ЗАПСП Чл. 26и. (1) Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение е допустимо използването на произведения и други обекти на закрила при посочване името на автора от или под контрола и отговорността на общодостъпни библиотеки, учебни или други образователни заведения, музеи, архивни учреждения и институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство съгласно Закона за националния архивен фонд.

§ 11. ЗИД ЗАПСП, чл. 26к. (1) Разпоредбите на чл. 23 и на чл. 25а се прилагат съответно относно свободното ползване, с изключение на фотографските произведения.

(2) Когато ползвател по чл. 26ж е поискал от носителя на правото да му осигури достъп до обекта на закрила при условията и по реда на чл. 25а, ал. 2, носителят на правото е длъжен да осигури необходимия достъп в срок до 7 работни дни от постъпване на искането.

Чл. 90е. Ако писмено не е уговорено друго, приходите от възнаграждението, получено от издателя на публикация в пресата за използването на публикацията в пресата от доставчиците на услуги на информационното общество, се разпределят по следния начин:

1. 20 на сто – за авторите на произведения, включени в публикацията в пресата;
2. 80 на сто – за издателя на публикацията в пресата.

(2) Два пъти в рамките на една календарна година, издателите на публикации в пресата са задължени да предоставят справка за всички реализирани приходи от използването на всяка отделна публикация в пресата и да заплащат предвидения в ал. 1 процент от тези приходи на авторите на произведенията, включени в тези публикации.

Гр София

15.09.2023г

Лилия Йотова

Председател

Асоциация на професионалните фотографи